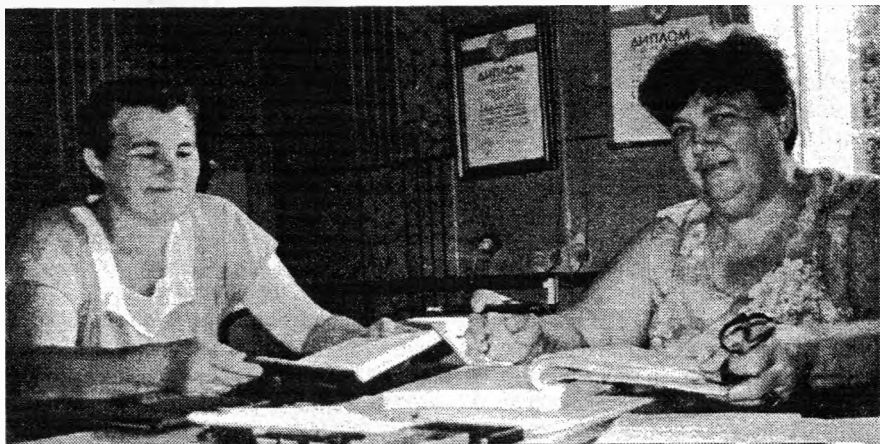

Провідний племзавод миргородської породи свиней

С.ВОЙТЕНКО,
кандидат сільськогосподарських наук
Інститут свиначства УААН

У розв'язанні повсякденних проблем.

На фото: (справа наліво) директор племзаводу К.І.Цибенко та заступник директора А.О.Суховцева

Продовольча проблема нині, як і кілька десятиліть та століть тому, залишається найгострішою і найскладнішою проблемою людства. Питання продовольчого дефіциту, а особливо споживання тваринного білка, не має альтернативного вирішення. В Україні, де спад виробництва тваринницької продукції минув усі межі, як ніколи гострою постає проблема збереження локальних порід, бо саме вони в першу чергу і найвищою мірою відчують на собі кризову ситуацію.

Не додає оптимізму і ставлення держави до племінних заводів: високі кредитні ставки, відсутність гарантованого замовлення на продукцію, монополізм підприємств переробної промисловості, відсутність допомоги з боку держави, підпорядкованість різним відомствам, зростання цін на матеріально-технічні ресурси. Все це не дає змоги господарствам виконувати свій безпосередній обов'язок – вести селекційно-племінну роботу із удосконалення порід тварин і створювати нові генотипи.

Дамоклів меч навис і над миргородською породою свиней та над одним із найстаріших і провідних господарств по їхньому розведенню – племзаводом ім.Декабристів Миргородського району Полтавської області. По-перше, створення нових генотипів, більш м'ясних, почало призводити до скорочення чисельності породи і зменшення племінних господарств по її розведенню. А по-друге, економічна і фінансова політика держави

не створює умов для розвитку племінної роботи в цілому. Племінна база даної породи нині налічує лише вісім господарств, серед яких чи не найвищий рівень племінної роботи характерний тільки для племзаводу ім.Декабристів та племгоспу "Перемога".

Племзавод ім.Декабристів відлік свого часу розпочинає ще з 1930 р., коли це господарство перебувало в ранзі промислового свиначського радгоспу. Становлення його як племінного відбулося в 1947 р., коли воно було затверджене племінним радгоспом. Наполегливість спеціалістів господарства щодо удосконалення свиней миргородської породи завершилась переведенням радгоспу в категорію племінного заводу. З того часу господарство не зраджує своїй меті: тут розводять свиней миргородської породи, хоч як це і не просто за нинішньої ситуації.

До 90-х років племзавод мав досить значні прибутки від реалізації племінної продукції. Крім того, що миргородську породу розводили 22 господарства, нижчі за рангом, вона була і незамінною материнською породою на свиномкомплексах. А маючи такі переваги, як витривалість, стресостійкість, невибагливість до умов годівлі та утримання, вона легко конкурувала з тваринами інших порід.

Доречною була і допомога з боку держави. Адже за наявності близько 3,5 тис. га земельної площі, з яких 90 відсотків під рілля, господарство і в ті роки не могло повністю задовольнити потре-

Все життя присвячено свинарству. Бригадир плеємної ферми К.П.Цись

би плеємного свинарства у повноцінній годівлі. Тим більше, що плеємзавод ім.Декабристів, крім свинарства, займається і насінництвом та має плеємну ферму корів айрширської породи.

Та попри все, застаріле обладнання і засоби механізації, зниження попиту на породи, отруєння, що призвело до загибелі половини стада, неврожаї сільськогосподарських культур в останні роки та низка інших причин зумовили те, що господарство почало втрачати свою незалежність, беручи позики. Із мільйонера воно перетворилося на боржника, врятувати яке могло хіба що чудо. І за таких обставин зоотехнік-селекціонер плеємзаводу Цибенко Катерина Іванівна, яка пропрацювала тут не один десяток років, ризикнула очолити господарство. Не могла вона бути байдужою, коли надбання людей втрачаються безслідно. А ще зникає унікальна порода свиней – миргородська, а корів – айрширська.

Правою рукою Катерини Іванівни є головний економіст господарства, заступник директора Судовцева Ольга Антонівна. Перш ніж підтримати Катерину Іванівну, вона розрахувала потреби та витрати господарства і довела, що при розумному підході до справи господарство можна врятувати, хай і не за один рік. Основну надію тут покладають на свинарство. Перебуваючи ще не в посаді зоотехнік-селекціонера, К.І.Цибенко протягом років приділяла племінній роботі з миргородською породою свиней належну увагу, розуміючи, що без оцінки тварин з покоління в покоління, відбору кращих, індивідуального добору, детального плеємного обліку не можна мати високоякісних плеємних тварин. Практичне втілення її задумів на свинофермі здійснювала ще одна жінка, Цись Катерина Петрівна, котра прийшла на ферму 35 років тому і залишилась на ній донині.

Селекційне стадо плеємзаводу налічує 200 основних свиноматок та 25 кнурів, віднесених до 6 генеалогічних ліній та 12 родин. За багаторічними даними,

багатоплідність свиноматок по стаду становить 10,8–11,4 гол., збереженість – 9,4%, маса гнізда поросят у віці 2 міс. – 162–180 кг. В останні роки вона дещо нижча, однак генетичний потенціал тварин високий. А це значить, що життя цих жінок не пройшло марно, вони удосконалили породи майже до межі її можливостей. Жива маса дорослих кнурів – 270 кг, довжина тулуба – 170 см, свиноматок – відповідно 228 кг і 160 см, що задовольняє вимоги класу еліта. Під час оцінки тварин за якістю нащадків в умовах станції контрольної відгодівлі, яка була однією з кращих в Україні і належала плеємзаводу, з індивідуальним утриманням свиней і одноразовою поставкою 360 голів, молодняк досягав живої маси 100 кг за 186 днів при середньодобових приростах 755 г.

В основу чистопородного розведення покладений метод переважаючої селекції за відгодівельними якостями. А відтак тварини ліній Дніпра і Швидкого, ретельно оцінені й вирощені в належних умовах, набагато перевищували не тільки середні дані стада, а й породи. Проте станція контрольної відгодівлі втрачена, мабуть, безповоротно, а від переважаючої селекції довелося відмовитись – недостатній рівень годівлі.

Розведення свиней у плеємзаводі ім.Декабристів з дотриманням основних селекційно-технологічних вимог дає змогу отримати за рік три опороси свиноматок (два – від основних і один – від перевірваних), мати на одну свиноматку за рік 17 поросят, досягати середньодобових приростів молодняку 320–380 г (коли в середньому по Україні не більше 200 г) і реалізувати на одну свиноматку не менше 10 поросят.

Класична думка про те, що свині миргородської породи належать до сального типу, давно вже не відповідає дійсності. Поліпшення породи, яке здійснювалось за допомогою кнурів зарубіжної селекції – порід п'єстрен, гемпшир, ландрас, – хоч і незначною мірою, однак змінило її. Довжина туші свині, забитої при живій масі 100 кг, становить 93 см, товщина сала на рівні 6–7-го грудного хребця – 29 мм, маса окосту – 10,1 кг. Про смакові якості м'яса свиней цієї породи годі й говорити.

Плеємзавод ім.Декабристів постійно підтримує тісний зв'язок з Інститутом свинарства УААН. Але, на жаль, деякі проблеми, а саме завезення тварин із-за кордону для ввідного схрещування з метою запобігання інбридингу, інститут фінансово вирішити не в змозі. Тому вся надія на Міністерство аграрної політики України, "Укрплемоб'єднання", державну підтримку, аби зберегти миргородську породи та один з найстаріших плеємзаводів.